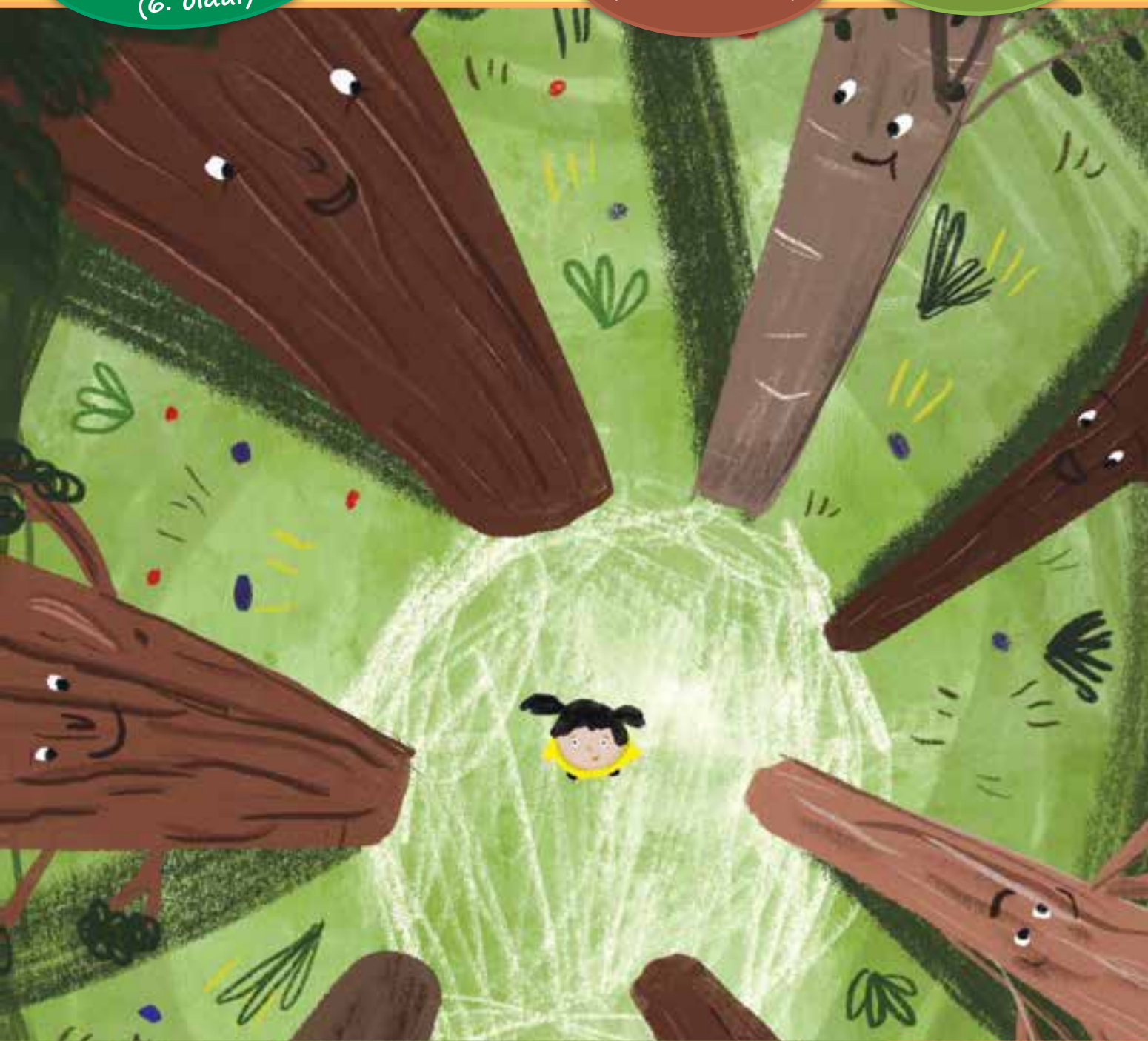

Népek tavasza:
az 1848-as forradalom
Európában.
(6. oldal)

MELLÉKLET:
rejtvények, viccek,
kézimunka.

Édesapák
az állatvilágban.
(24-25. oldal)

Lovas katonák
minden
mennységben.
(26-27. oldal)

NAPSUGÁR

3.

GYERMEKIRODALMI LAP • LXV. ÉVFOLYAM • 717. SZÁM

2021. MÁRCIUS

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Új idegent várok

Ady Endre versére

Márciust kutatom, ébresztem megint,
Szárnyával fentről egy fecskepár leint.
Vidulj, dalom,
Márciust kutatom, ébresztem megint.

Zöldülő bokrok közt bogarak zúgnak,
Új ismeretlenbe pislog egy új nap.
Vidulj, dalom,
Zöldülő bokrok közt bogarak zúgnak.

Körbeér, zenél egy zümmögő kezdet,
Felhőknek, szellőknek fodrai lesznek.
Vidulj, dalom,
Körbeér, zenél egy zümmögő kezdet.

SZABÓ LŐRINC

Hólé

Részlet

Kanyarog ide, kanyarog oda,
fut és ácsorog, de nem tétova,
mert akármerre csipog, csörgedez,
mindig okos és következetes,
hiszen nem jobbra, ahogy balra se,
hanem szívének vonzalma fele
igyekszik, ahova jutnia kell:
Dunába, földbe, vagy az égbe fel!

CSEH KATALIN

Zöldellő

Kivirult a pázsit,
puha, mint a bársony,
álmokat gombolyít
szövőpók az ágon.

A fű vígan zöldell,
harmat csillan rajta,
kertünk tele zölddel,
zöld a nap kalapja?

Zöldül a boldog gyeper
selymes puhasága,
„Nincs is nálam
most szebb!”
mosolyog magába’.

ANDRÉ FERENC

A legszebb fa

Nagy versengésbe fogtak a fák:
Kié lesz idén a legszebb virág?
A rigók melyik ágán füttyörésznek,
Melyik lombjában lesz több a fészek?

Levélhajtásban ki lesz a nyerő?
A hársfa? A nyírfa? A fűz? A fenyő?
Ki lesz a legjobb? A tölgy vagy a bükk?
Tiszta a válasz: mindegyikük!

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Tavaszcím

Ideje van az ébredésnek,
a zajos, csengő csicsergésnek,
ideje van az olvadásnak,
fényében fürdő napsugárnak.

Ideje van a nyíló rétnak,
virágba szökő almafának,
mindent elsöprő jónak, szépnek,
ideje van a változásnak.

5. rész:

A nyomkövetés

Másnap reggel, amikor megébredt, Matyi kinyitotta az ablakot, hogy hallgassa a madárkoncertet. De koncert helyett megint csak cserregés volt.

– Mi történhetett? – töprengett, majd magára kapta ruháit és kiszaladt a térre.

Ott ijesztő kép várta. A hangszerfa lombja megtépázva, a gyümölcsök összetörve heverték a földön. Matyi felvett egy furulyát, és belefújott. A hangszer nem szólalt meg. Kipróbálta a többit is, hiába. Sorra érkeztek ijedt arccal a többiek.

– Kik tehették? Szegény Kadencia és Oktáv, mennyire kétségbeesnek, ha ezt meglátják – sírt Sári.

– Figyelmeztessük őket – indítványozta Peti.

– Használjuk a közös nyelvet, ha már megtanultuk! Énekeljünk! – mondta Gyurka.

– Igazad van – kapott észbe Matyi, és énekelni próbált, de csak nyekeregni tudott. A többiek is megpróbálták, hiába.

EGYED EMESE

Gyerek-kórus

Ilona, tiszta ég, merre vagy?
Merre vagy, napsugarunk?
Bármerre vittek, keresünk,
közeledben vagyunk!

Ilona, Ilona, harmat a réteken,
keresünk, közeledünk!
Hangok varázsa kibontakozik,
zárat feszít, kiszabadít,

hahó, felelj,
itt vagy-e, itt?

– Elveszítettük az énekhangunkat – keseregtek.
– Szaladjunk Kadenciáékhoz, kérjünk segítséget – noszogatta Matyi a társaságot.

A városháza kapuját feltörve, Kadenciáék szobájának ajtaját pedig tárva-nyitva találták. Teremtett lélek sem volt sehol.

– Elrabolták őket, és velük együtt a zenét is! Le fogadom, hogy Kőzúzó Kúnó idetalált – szolt Matyi.
– Örködnünk kellett volna.

– Pedig most akartam meghívni őket a születésnapomra. Már a torta is elkészült – szipogta Sári.

– Keressük meg őket, amíg nem késő – mondta Matyi.

– Nagyokos – vágott közbe Gyurka. – Merre induljunk? A kockaköveken sehol egy nyom!

Matyi tanácstalanul állt, s jobb híján zsebre vágta a kezét. Valami lapult a zsebében. Előhalászta. Az Oktávtól kapott violinkulcs volt az. Felcsillant a szeme, gyorsan a tenyerére fektette a violinkulcsot.

– Pont most jut eszedbe azzal a vacakkal bíbelődni? – zsörtölődött Peti.

A violinkulcs megmozdult Matyi tenyerén, félkört írt le, majd beállt egy irányba. A barátok elhűlve nézték.

– Arra kell mennünk – mutatta Matyi.

– Haza kell szaladnom. Várjatok meg – mondta Sári.

– Nincs időnk. Különbösen sem lányoknak való a rablódózás – mondta Matyi.

– Kérlek! Szülinapi kívánság – esdekelt Sári. Matyi megnyhült.

– Jól van. Öt perced van. Egyik lábad itt, a másik ott – mondta.

Sári hét perc múlva sem volt sehol. Matyiék türelmetlenül rugdalták a kavicsokat.

– Nem várhatunk tovább. Ha nem jön, magára vessen – mondta Gyurka, és elindult a violinkulcs mutatta irányba.

A többiek hátrapillantva követték.

Hamarosan kiáltást hallottak:

– Várjatok meg! – harsogta Sári, amennyire futtában tellett tőle.

– Nézzétek, mekkora cókmókot hoz, mintha nyaralni menne – rosszmájúskodott Peti.

– Mi van a szatyrodban? – kérdezték Sáritól a fiúk, amikor beérte őket. – Szent ég! Torta, és egy egész sült csirke! – sorolták nyálcsorgatva.

– Hohó! – hárította Sári a nyúláló karokat. – Nincs ünneplés, amíg meg nem találjuk Kadenciáékat.

(Áprilisban folytatjuk.)

LACZKÓ VASS RÓBERT

Repülj, madár

Repülj, madár, repülj,
szárnyad szaporán suhogtasd,
lármázd föl az erdőt, lugast,
repülj, madár, repülj!

Holdvilág sápadó mosolya
mutassa, hogy merre, hova,
repülj, madár, repülj!

Hója tölgyes meredélyén,
sötét barlang mélyén,
Déva menekülő lánya
martalócok rabja,
dalait a szomorúság
majdnem elapasztja.

Repülj, madár, repülj,
Ilonához repülj,
szabadulás vigaszával
gyöngé vállára ülj!

Népek tavasza, 1848

Az 1848-as forradalom
Európa városaiban

táplálta. Több évben tönkrement a krumplitermés, gyengén termett a búza, sokaknak nem volt mit enniük.

Az árak az égisz szöktek, miközben az új találmányok, például a szövőgép bevezetése miatt sokan munka nélkül maradtak. A nehéz vidéki viszonyok elől a nagyvárosba menekült, elkéseregett emberek több helyen gépeket törtek össze.

Más országokban rabigában sínylődött a földhöz, földesúrhoz kötött réteg, a jobbágyság. Az 1848-as magyar forradalom egyik legnagyobb megvalósítása a jobbágyság felszabadítása.

A forradalom eszményei az általános szavazati jog, a szó és a sajtó szabadsága, a jobbágyság felszabadítása, a nemzetállamok kialakítására való törekvés. Olaszok, magyarok, lengyelek, románok, németek, csehek, szlovákok, szerbek és horvátok, mindannyian saját országra vágytak.

A nemzeti fellángolásban vállt vállnak vetve tüntettek munkások, kereskedők, kézművesek, írók, férfiak és nők. Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Jókai Mór és Petőfi Sándor neve ekkor forrt egybe a márciusi magyar forradalommal. Petőfi *Nemzeti dala* mutatja, micsoda ereje van az elkéseregett tömeg feltüzelésében egy ragyogó versnek.

A magyar forradalom, 1848 márciusától 1849 augusztusáig, a legtovább tartott Európában. Ez volt az egyedüli forradalom, amely véres összecsapások nélkül győzelemre vitte eszményeit. A bécsi udvar azonban nem hagyta annyiban a dolgot, a magyar forradalomból szabadságharc lett, amelyet végül a háromszázezer főt számláló orosz cári hadsereg segítségével vertek le.

Talpra, magyar! Thorma János festményén Petőfi a pesti Egyetem téren szavalja forradalmi versét

Párizsi forradalmárok
és jellegzetes sapkájuk
a rátűzött kokárdával

MÓRA FERENC

Titulász bankója

Furcsa név biz ez, de a viselője még százszor furcsább ember volt. Derékban gömbölyű, mint a hordó, de hosszú nyakú, mint a gólya. Se bajusza, se szakáll, de szemöldöke olyan bozontos, hogy bőven kitelt volna belőle mind a kettő. A mestersege rongyszedés, de nincs az a király, aki olyan büszkén hordozná az ünnepelő koronáját, mint ő a nagy batyut a hátán.

– Jaj, de kényes ez az öreg Titulász! – incselkedtek vele a ráérő emberek, mikor végigfurulyázta az utcákat. Erre ő megbillentette a hátán a batyut, mint ahogy más ember megbillenti a kalapját, s mosolygott akkorát, hogy a füléig szaladt a szája:

– Kényes ám, de van is neki mire! Öreg Titulásznak nagy a becsülete, még a sárgarigó előtt is. Mit mond a sárgarigó a főbíró úrnak? Azt mondja neki: tilió, huncut a bíró. Mit mond a sárgarigó az öreg Titulásznak? Azt mondja neki: tilió, rongyból lesz a milliő.

Ezt ugyan nemcsak a sárgarigó mondta neki, hanem ahány gyerek meglátta az ut-

cán, az mind utánarikoltzott: Öreg Titulász összefurulyáz ringyet-rongyot, rossz pokrócot, subadarabot, abból lesz a milliő, tilió, filiő.

Én csak egyszer kiabáltam utána a kerítés mögül, akkor is elkergetett onnan édesanyám.

– Elhallgatsz, te sövénytámogató! Nem szégyelled magad azt a szegény öregembert kicsúfolni? Ha még egyszer ilyen hallok tőled, mindjárt odaadlak az öreg Tituláshoz inasnak.

No, ettől megijedtem, mint Papék lova a fűrészporthól. Inkább a nyelvem haraptam volna le, mint hogy valami csúfolódó szó miatt rongyszedő inast csináljanak belőlem. Lett is nagy becsületem az öreg Titulász előtt. Nekem mindig kétakkora árpacukrot adott, mint a többi gyereknek – mert mindig volt árpacukor a köpenyege zsebében, s azt mind miköztünk osztogatta el, akár mennyit haszontalankodtunk is vele:

– Ne neked is, ne neked is – s lobogott mosolyogtában a szemöldöke –, jut a millióból.

Hanem egyszer ágynak esett Titulász, s ha egy-egy gyerek elment az ablaka alatt, rázörgetett az öreg, s odaültette az ágya szélére. Furulyázott neki egy kicsit, aztán a markába nyomott egy darab árpacukrot.

Amikor meglátogattam, nekem se nem

furulyázott, se cukrot nem adott. Szomorú mosolygással nyomott barackot a fejem búbjára.

– Nincs már cukor. Elhordták a pajtásaid. Nincs már furulya se. Az előbb vitte el a Késik Jani, egyebet már nem tudtam neki adni.

Savanyú képet vágtam, az öreg Titulász elnevette magát.

– Ne félj, fiam, többet ér az, amit neked szántam.

A sarokban roskadozott egy öreg tulipántos láda. Odavánszorgott, kivett belőle egy kis ládát, abból egy kopott selyemkendőt, abba volt belehajtogatva egy tenyérnyi nagyságú cifra papiros.

– Tudod-e mi ez? Ez százforintos bankó. Szép pénz, nagy pénz, ritka pénz, ilyent a te apád álmában se látott. Ezt megbecsüld, fiam, s eszedbe jusson róla mindig az öreg Titulász.

Meg is becsültem, szaladtam vele a Mitetszik boltjába, s nagy kényesen odadobtam a boltos elé.

– Mi tetszik, kis öcsém? – kérdezte a Mitetszik boltos.

– Adjanak egy zsák árpacukrot.

– Ejnye, de nagy úr az úr – nevetett a Mitetszik –, adjon egy garast.

– Ott a százforintos bankó.

A boltos összegyúrte a pénzt, és a markomba nyomta: – Az ám, de Kossuth-bankó. Csinálj belőle csónakot, öcsém, ennek egyéb hasznát már nem lehet venni.

Bizony úgy mentem én haza, mint akinek az orra vére folyik, s még tán el is pityeredtem, amiért így elámított az öreg Titulász. Nem is mertem otthon eldicsekedni vele, hogy hogy gazdagított föl az öreg. Szélnek eresztettem a cifra bankót az udvaron:

– Vidd el, szél, vidd el ezt a nagy kincset, amin már egy garas ára árpacukrot se adnak!

A szél fölkapta a papirost, zörgette, forgatta, de utoljára neki se kellett. Belesodorta a libaitatóba, ott találta meg másnap reggel nagyapó, aki egész nap csak üldögélt a tornácon, s nézte, hogy kergetik egymást a bárányfelhők az égen.

Úramfia, de mekkorát ugrott, mikor meglátta, micsoda cifra papír úszkál a vízben! Nemhiába, hogy a Kossuth katonája volt nagyapó valamikor. S amikor kihalásztatta a bankót a vízből, úgy megtántorodott, hogy meg kellett neki fogódzni a tornácoszlopban. Ijedten ugrottam oda.

– Nagyapó, mi a baja, édes nagyapó?

Nagyapó csak a kezével integetett, hogy menjek onnan, s úgy potyogott a könnye a bankóra, mint a záporosó.

Titulász bankójának nagyon fölvitte az isten a dolgát. Nagyapó néha félnap elüldö-

gélt úgy, hogy egyre csak a bankót nézegette, s hol elborult, hol ragyogott a tekintete. Mikor magaformájú fehér szakállas öreg bácsik mentek hozzá, bementek a tisztaszobába, ott egy darabig olyan csend volt, mint a templomban, aztán olyan riadalom, hogy elhallatszott a szomszédba. A szelíd öreg bácsik olyan tűzbe jöttek, mintha csak csatába mennének a nemzeti lobogó alatt, s reszkető kezükkel akkorákat ütöttek az asztalra, hogy Isaszegnél se szólt nagyobb az ágyú.

– Ej, ej, valami csodálatos ereje lehet ennek a Titulász bankójának – tűnődtem magamban, s most már nagyon szerettem volna a kezem közé kaparintani. De úgy őrizte azt nagyapó, mint hétfejű sárkány a kincset. Akkor is a kezében szorongatta, amikor egy reggel hiába keltegettük: mert úgy elaludt, hogy fel se ébredett többet.

Titulász kincse édesapámra maradt. Ő kis táskát varrt piros posztóból, azt beszegte fehérrel, zölddel: abban tartogatta a bankót a mestergerendán. Oda pedig én föl nem értem, még ha két széket tettem is egymásra. Nem is láttuk a pénzt, csak sátoros ünnepen: akkor az ölébe szedett bennünket édesapám, és elmesélte, milyen világ volt az, mikor a Kossuth-bankót csinálták.

– Becsüljétek meg ezt az ereklyét, gyerekeim – kötötte a lelkünkre –, minden betűje a szabadságharcról beszél.

Mikor aztán a magam szárnyára kerültem, hozzám került a Titulász bankója. Kopott, kifakult, elrongyolódott már, hiszen nagyon sok kézben megfordult. Csak az látszik belőle tisztán, ami örök életű: Magyarország címere és Kossuth Lajos neve.

Én üveg alá tettem, úgy tartom itt az asztalomon. S ahogy most elnézem a Kossuth-bankót, eszembe jut, hogy lám, mégis igaza volt az öreg Titulásznak, akinek sírja fölött az akácfákon még most is fütyörésznek a sárgarigók: tilió, rongyból lesz a millió.

BERTÓTI JOHANNA Remény

A reménység kémény,
füstöl nappal s éjjel.
Összeköti, látod,
a földet az éggel.

A remény sóhajtás:
bárcsak, talán, hátha
elkerül majd végül
a szemtelen nátha.

A remény, az repkény,
zöldell, mint az élet,
növekszik, burjánzik,
elhal, újraéled.

A remény az enyém,
hogy adjak belőle.
A remény a mienk,
hogy tartsunk előre.

Nem hagyjuk magunkat,
kitartunk, kivárjuk,
a karunk a szélben
szélesen kitárjuk.

Várok, s néha
ránézek órámra.
Azt mondják, a remény
hal meg utoljára.

A mézfolyó meséje

Messzi vidékeket barangoltak be a méhek, mert barangolás volt az, nem könnyed szárnyalás, míg arra a felismerésre nem jutottak, hogy mégiscsak e sziklás partok közt hömpölygő folyó közelében lehet a legtöbb virágport begyűjteni. Itt telepedtek hát le, itt próbálták túlélni a hosszú napokat. A kórón tuskék meredeztek, csak itt-ott zizegett egy-egy száraz fűcsomó. Néha találtak valami aprócska virágot a sziklák között, és mégiscsak lett méz, ha nagyon kevés is.

A kecskepásztorok elkerülték a vidéket. Bár rég történt, hogy amint felsejlett az első mekegés távoli hangja, a méhek csatarendbe sorakoztak, majd – zümm-zümm! – úgy összeszurkálták a gyanútlan jószágokat, hogy azok lábukat törték az eszeveszett menekülésben. Ezt nem lehetett elfelejteni. Akik megpróbáltak a méhek területéhez közeledni, mind pórul jártak.

Egy napon, amikor a méhek szokásuk szerint száraz fűcsomótól száraz fűcsomóig, tuskés kórókról sziklák hasadékaiba szállongva kutattak virágport rejtő kely-

hecskék után, a folyó partján imbolygó szellő ismeretlen dallamot hozott. A víz visszafogta csobogását, a fűcsomók is a zizegést, a méhek megtorpantak. Édes volt az a dallam, mint a méz!

A kövek között hamarosan feltűnt egy kisleány, markában néhány szál virággal. Ő dúdolt egy régi, örmény éneket. A méhek összenéztek: most kellene csatasorba rendeződni! Most kellene támadásba lendülni, hisz' dézsmálják a virágokat! Most! A leányka csak énekelt, énekelt, s néha jobbra, máskor meg balra hajolt egy-egy szálért. A méhek megigézve hallgatták, és igyekeztek kitérni az útjából. Mindnek elmúlt a támadhatnékja.

Titokban követték a hívatlan vendéget, gyönyörködtek énekében. Sajnálták ugyan, hogy leszedegeti a virágokat, de nem bosz-

szankodtak. Andalgásukból arra ocsúdtak, hogy mindjárt este lesz, a nap is hanyatlóban. Otthagyták hát a kisleányt, aki amúgy sem énekelt már, csak botorkált a kövek között.

Álmukban is azt a régi, örmény éneket zümmögtek a méhek.

Pitymallatkor kezdték a megszokott robotot: száraz fűcsomótól száraz fűcsomóig – zümm-zümm! –, kóróktól kövek tövére rejtőzködő virágkelyhekig repültek, míg rátaláltak egy-egy csöppnyi virágporra. Lendületesen, elszántan dolgoztak, a tegnapi lemaradást is be akarták hozni.

Egy sziklahasadék sötétjéből különös hangok szűrődtek ki: hüppögés, didergő mocorgás hangjai. A méhecske, aki felfedezte, odafütytyentette a többieket. Hadi-rendbe sorakoztak, úgy repültek be a barlangszerű sziklahasadékba. Mit láttak? A kisleányt, aki a tegnap olyan elbűvölően énekelt, míg a virágokat kereste a folyóparton. Térdére hajtott fejjel aludt a hidegben, arcán két maszatos könnycsík száradt.

– Bizonyára eltévedt! – suttogta az egyik méh.

Aztán összenéztek, és mintegy varázslásra az egész raj kizúdult onnét. Mire a nap aranyba vonta a hegyek tetejét, a méhek visszatértek a még mindig alvó kisleányhoz. Egy tenyérszerű levelet hoztak, rajta a nagy nehezen összegyűlt, összes mézük-

kel. Letették, és amilyen észrevétlenül jöttek, ugyanúgy mentek is.

Amint kirepültek a sziklahasadékból, káprázott a szemük: a száraz fűcsomók helyett mindenütt virágok nyíltak! Színesek, ezerfélék, illattal bódítók! Hatalmas kelyhek bomladoztak a kövek fölé nőve, annyi virágporral, hogy azt két-három méh napi munkájával lehet csak hazahordani. Örömmükben csak úgy lubickoltak – zümm-zümm! – és pördültek a levegőben. Mire visszarajzottak a sziklahasadékhoz, már csak a ragacsos levél volt odabent.

– Bizonyára ízlett neki! – suttogta az egyik méh.

Keresték a folyó mentén felfelé is, lefelé is, de nem bukkantak a gyermek nyomára. Hallgatóztak, de vízcsobogáson kívül semmit sem hallottak.

– Bizonyára hazatalált! – rikkantott egy másik méh.

– Bizonyára hazatalált! – zúgtak a többiek is mind. A virágok mosolyogva bólogattak.

Abban az évben annyi mézet termeltek a méhek, hogy már nem volt hol tárolni. Aranyló folyamként ömlött a hullámok közé. Azóta is mézillat terjeng e folyó fölött, vize pedig olyan édes, mint az a régi ének, amit a virágot szedő kisleány dúdolt. Ezért is nevezték el az örmények Meghratzornak, ami azt jelenti: mézfolyó.

A selyemrét

Magyar népmese

Élt egyszer egy király. Ezt a királyt Veres királynak hívták, s volt egy daliás szép fia. De olyan szép volt, derék, hogy mindenki megcsodálta. Örült is ennek az édesapja. Amikor a fiú 18 éves lett, látja, hogy az ő édesapja mindig szomorú. Kedvébe akart járni az apjának. Kijárt a vitézekkel vívni, és mindenkit legyőzött. Vadászatokon mindig a legveszedelmesebb vadat űzte. De az apja mégis szomorú maradt.

Elhatározta magában a királyfi, hogy megkérdezi az édesapját, mi az oka annak a nagy szomorúságának. Úgy is tett.

– Látom, fiam, hogy vitéz vagy, mert a legjobb vívókat is legyőzöd, a legveszedelmesebb vadakat is elejted. De mindennek nem örülhetek, mert van nekem egy jó barátom, már egy fél éve, hogy kaptam tőle üzenetet. Az aranyerdő közepében, a selyemréten lakik, de úgy megirigyelte tőle azt a szép országot egy boszorkány, hogy ezrével küldi rá a katonaságot. Arra

kér, hogy segítsék neki, de látod, én már öreg vagyok, nem tudok odamenni.

– Jól van, édesapám, majd elmegyek én.

– Igen ám fiam, csak nem tudod az utat, nem tudsz odajutni.

– Mindegy, édesapám, elindulok. Addig megyek, addig járok, míg a te barátodra rátalálok.

– Jól van, fiam, ha azt határoztad, hát segítsen Isten az utadban!

A fiú rögtön pakolt, s amikor az útravalóval készen volt, azt kérdi tőle az apja:

– Lovat választottál már?

– Igen, apám, már a lovász nyergeli is.

– Jól van, fiam, jól gondolkoztál, de hallgass énrám! Van az istálló háta megett egy gödör. Régen abba gyűjtöttük a trágyát. Mióta megöregedtem, nem vagyok már arra való, hogy lovagoljak. Tudod, mit rejtetek én abban a gödörben? Az én leánykori paripámat. Azzal menj el. Igaz, hogy meg kell előbb etetni, de ha egyszer jóllakik, úgy fog kinézni, mint egy csikó.

Kiált is a fiú rögtön a lovásznak:

– János, készíts zabot!

Erre megszólal az apja:

– Nem zab kell annak, fiam!

– Hát micsoda, édesapám?

– Tiszta égő paraszt eszik! Ott van hátul a kertben vagy három rakás fa. Gyűjtsd meg. Mikor parázssá válik, emeld ki a lovat a gödörből, vidd oda, mert az most olyan gyenge, hogy még odáig sem tud elmenni!

Meggyújtották a nagy csomó fát. Olyan tüze lett, hogy az egész városban melegedtek. Mikor izzó parázssá vált, akkor a királyfi kivitte a lovat a gödörből. Odacipelte a nagy tűzhöz. Hát, halljunk csodát, neki kezdett a ló enni. Mikor mind megette, még a szőre is tündöklött. Elbámultak a csikósok, de még a királyfi is.

Akkor nézett nagyot, mikor látta, hogy a lónak hat lába van. Amint bámult a királyfi, megszólalt az apja:

– Most édes fiam, menj fel a padlásra! Ott vannak az én régi fegyvereim, válassz ki magadnak egyet! Úgyan megmondom neked, vannak ott fényesebbnél fényesebb kardok és fegyverek, de van ottan a többi közt, amelyik olyan rozsdás, hogy úgy néz ki, mintha behintették volna szép piros, csipős paprikával. Azt ajánlom neked, hogy azt a kardot vedd magadhoz!

Le is hozta a királyfi, próbálgatta kihúzni a pengét a hüvelyből, de sehogy se tudta.

– No, édesapám, jól nézek ki evvel a karddal. Nem csak hétszer, hetvenhétszer is levághatják a fejemet, míg én evvel vágni tudnék.

– Ó, fiam, nem úgy kell azt kihúzni! Mondjad neki: Kard, ki a hüvelyből!

Alighogy kimondja a királyfi, egyszerre a kard kirepült. De úgy zúgott a levegő

a kard suhogásától, hogy azt lehetett hinni, valami nagy vihar van.

– Most mit csináljak, apám?

– Most mondjad: Kard, vissza!

Abban a pillanatban a hüvelybe rejtőzött.

– No, fiam, így jár ez a kard. De aztán, mikor kipanancsolod, mondjad is neki: Vágjad, kardom!

Megköszönte szépen édesapjának a kardot, lovat. Az öreg királynak kicsordult a könny a szeméből.

– Hát mért rí, édesapám? – kérdi a királyfi.

Feleli az öreg király:

– Sose látlak többé, fiam.

– Már hogyan látna, édesapám!

Összeölelkeztek, megcsókolták egymást, könnyek közt elbúcsúztak. Felült a királyfi a hatlábú paripára, s a paripa felreppent a levegőbe. Mintha szárnya lett volna, úgy vitte a királyfit toronyirányba. Egyszer csak hopp, megtorpan a ló, ereszkedik lefelé. Mikor földet ér a lába, elámul a királyfi. Egy olyan szép erdőben volt, hogy a fák mind aranyból voltak. „Na – gondolja magában –, itt lesz valahol a selyemrét.” Elindult csak úgy gyalogszerrel, a lovat vezette kantáránál fogva. Egyszer meglátta a selyemrét szélét.

Látta, hogy ott a közepében egy szép sátor áll. Megkötötte lovát, és elindult a sátor felé. Mikor odaért, benézett, s hát látja, hogy ott bent a sátor közepében egy őszbe vegyült öregember alszik. De a sátor egyik sarka el volt függönyözve. Elhúzza a függönnyt, hát mit lát ott? Egy szép aranyágyat, s az ágyban egy leányt, aranyhajjal. Meg sem tudott szólalni a gyönyörűség láttán. A leány, mikor rápillantott, látta milyen dőlceg ez a királyfi, s ő is rögtön megszerette.

– Én a tiéd, s te az enyém! Ásó, kapa és a nagyharang válasszon el egymástól! – mondta a királylány. – De ide hallgass, fáradt lehetsz a hosszú úttól, lépjél ki innen, s pihenjél le a sátorban!

Le is pihent, azonnal el is aludt. Ahogy ő aludt, az öregember felébredt, látta, hogy egy idegen van a sátorban. Azonnal kihúzza a kardját, fölemeli, hogy vágja le a nyakát. Mikor éppen suhantani akar, akkor jut eszébe: „Hisz ennek is kardja van, én is aludtam, mikor a sátorba jött, ő is megölhetett volna. Nem bántom, majd ha fölébred, megkérdezem tőle, kicsoda.” Úgy is tett az öreg, leült, és várt, amíg a fiatalember fölébredt. Mikor megébred, megszólítja:

– Hallod, öcsém, felelj a kérdéseimre! Ki vagy, és mit keresel itt?

A királyfi felül a fekhelyéről:

– Én, ha nem tévedek, éppen téged kereslek. Az apám küldött, hogy van az aranyerdő közepében egy selyemrét, s ott lakik az ő barátja.

– Ejnye fiam, te volnál az én barátomnak, a Veres királynak a fia?

– Igen, én vagyok. Azért jöttem, mert az apám üzenetet kapott, hogy te bajban vagy, de ő már öreg, és engem küldött.

– Jó, hogy jöttél fiam, mert már több mint egy éve ostromolnak a boszorkány katonái. Elhoztad az apád kardját, az én kardomnak a cimboráját? Mert tudd meg, fiam, akármennyi katonát levág a kardom, ötször, vagy tízszer annyi jön mindig helyette. Látod azt a nagy hegyet? Ott van a vén boszorkány, az ontja rám a katonaságot. Míg az el nem pusztul, nekem nyugtom soha nem lesz. No de most már ketten leszünk.

Hogy ezt elmondta, megvacsoráztak, lepihentek. Reggel korán keltek, de szerencsájük is volt, mert ahogy a nap bújt fel, jöttek a boszorkány katonái. Úgy jöttek ki a hegyből fogyhatatlanul, mint a víz, mikor nagy forrással jön a földből. Kirepült a két kard a hüvelyből. Volt is dolguk, aprították a katonákat.

Dél felé kezdtek már ritkulni. Ekkor a Veres királyfi megindult a hegy irányába.

Előtte a kard vágta a katonákat. Mikor ahhoz a lyukhoz ért, ahol a katonák jöttek ki, úgy gondolta, hogy bemegy, megnézi, mi van ott. Úgy is tett. Hát mit látott? Egy nagy tágas térség közepén egy szövőszék. Benne ül egy vénasszony, akkora orra volt, hogy a földet érte, az orcáján pedig több ránc volt, mint száz asszonynak a szoknyáján. És ez a vén boszorkány valahányszor a vetélőt átaldobta, mindig egy egész század katona állott elő, s adta ki nekik a parancsot:

– Előre, a selyemrétre!

De amikor a század kipottyant, a királyfi kardja suhant egyet, mind a száznak levágta a fejét. A királyfi pedig odaugrott a vén boszorkányhoz, és már adta is a parancsot a kardjának:

– Vágjad, kardom, azt a szövőszéket, vágjad!

– Jaj, csak azt ne! – rikoltotta a vénasszony, de akkor már késő volt, a kard négybe vágta a szövőszékét.

A boszorkány azon nyomban füstté vált, minden ereje abban a szövőszékben volt. A barlang is elkezdett recsegni, ropogni. Éppen kiért a királyfi, mikor az egész hegy úgy széjjelmállott, mintha soha ott sem lett volna. S mi lett a helyén? Egy olyan szép selyemrét, mint az a másik. Mikor ez megtörtént, az ősz öregember előhívta lányát, s odaállította a királyfi elébe.

– Nézd, fiam, ha szereted, neked adom a lányomat, és vele együtt az egész királyságomat.

Úgy is történt. Papot hívtak, megesküdtek, a Veres királyt is meghívták. Még most is a selyemréten élnek, ha meg nem haltak.

BALEY ENDRE

Paripám

Van nekem egy paripám,
Méniesfalvi Tulipán.

Meglátta egy pelikán,
rikácsolt egy karikán.

Fából volt a karika,
fából, mint a fapipa.
Megijedt a paripa,
ebből lett a galiba.

Kiabáltam, hé te hó,
mindjárt itt a bányató!
Bányatóban rossz manó,
boszorkánnyal nyargaló.

De csak rohant Tulipán,
árkon, bokron, pocsolyán,
horkantgatott szaporán,
nem is hallotta talán.

Előttünk volt már a part,
lovam fürdeni akart.
Láttam előre a bajt,
néhány méter:
kész, tűz, rajt!

Nagyot ugrott paripám,
repült kalap, kardigán,
felettünk meg szaporán
csapkodott a pelikán.

Csurom víz lett a ruhám.
Mit csináltál, Tulipán?
Tudod, mi vár ezután?
Elfenekel anyukám.

MÁTÉ ANGI

Volt egyszer egy város

Volt egyszer egy város. Ennek a városnak volt széle és közepe. Úgy is mondhatjuk, hogy ami a szél és a közep közt volt, az volt a város.

Ahol a közepe volt a városnak, oda mindig kiállt egy ló, a ló hátára mindig felült egy király, a király fejére mindig került egy korona, a koronára pedig mindig ráfészkeződött egy galamb.

Olyanok voltak, mint egy kockából rakott vár, csak mégsem.

Ha megunták az egymáson üldögélést, leevickéltek a helyükről, megdörzsölték zibbadt lábukat, aztán menni kezdtek, mendegéltek, három lépést: elől ment a galamb, utána a korona, aztán a király és legvégül a ló.

Ahogy így mentek, ott a városban, azt látták, hogy orruk előtt ablak nyílik, s hogy abban a nyílásban fagyaltok gombócoknak szép illatozással, annyira széppel, hogy gyorsan venni kell belőlük.

Hát vettek egy-egy gombócot.

Nyalogatta a gombócot a galamb, a korona, a király, a ló, s ahogy nyalogatták, bi-

zony a szájuk körös-körül fagyaltos lett, szép illatozású, ragacsos. Akkor a galamb, a korona, a király és a ló gondolt egyet – leginkább a ló gondolt, ő többet, kettőt is gondolt –, odasorjáztak a szökőkút köré, beklappogott a ló a szökőkút közepébe, arra a felére ült, ahol kijön a víz, jól bedugta, lett nagy spriccolás, lehetett mosakodni.

A galamb, a korona, a király megmosakodott, majd a király ült a szökőkútnak arra

a felére, ahol kijön a víz, megspriccoltatta, hogy a ló is megmosakodhasson.

Aztán továbbindultak, mentek, mendegéltek, három lépést, amikor egy kalaposbolt előtt megtorpant a korona:

– Mennyi másféle fejrevaló! Nahát! Jéééé – s mire észrevették a társai – a galamb, a király és a ló –, hát a korona már ott forgolódott a kirakatban, ölegette a pávatollas lila fejrevalót, vállon veregette a bakter-sapkát, barátkozott.

Befészkelődtek a többiek is a boltba, a ló a hátára feküdt, négy patájára pördített egy-egy kalapot, forgatta, forgatta őket, cirkuszista volt. A galamb meg behuppant egy-egy felfordított kalapba, és himbálózott.

A király várt egy kicsit, nézelődött, s amikor úgy látta, senki sem figyel rá, leemelt a polcról, majd fejére igazgatott egy mozdonyvezető-sapkát, kicsi pirosat, fényes fekete simléderrel – nagyon szerette volna, ha egyszer mozdonyt vezethetne –, végül letette, a koronája után nyúlt, kiemelte az ismerkedő fejrevalók öleléséből, viszszyomta két kézzel a nagy fejére, és kivonultak valamennyien a kalaposboltból.

Mentek, mendegéltek, három lépést, míg egy nagy postaláda elé érkeztek: nem volt levél náluk, sem képeslap nem volt, néztek egymásra – a galamb, a korona, a király és a ló –, s mindannyian azt érezték, jó lenne küldeni valamit, valamerre.

Akkor odaálltak a nagy, piros láda nyílásához, és sorban belemondtak egy-egy fontos mondatot. Tudták, hogy ezeket a fontos mondatokat aztán a postások széthordják, oda hordják, ahová kellene, mert vannak helyek a világban, ahol már évek óta, réges-régen ezekre a fontos mondatokra várnak.

Miután belemondták a fontosat a piros ládába, ismét menni kezdtek, három lépést mendegéltek, majd visszaálltak a tér, a város közepére. Legalul állt a ló, megfeszítette a lábát, megvizsgálta, maradt-e fagyaltragacs a szája szélén, belenézett a városba, előreszegte a fejét. A lóra ráült a király, kihúzta magát nagyra, a korona ráerősködött a magát nagyrahúzó király fejére. És legvégül ráröppent a koronára a galamb, fejét szárnya alá dugta, álmos volt.

Lehetett nézni őket, ott a város terén. Olyanok voltak, mint egy szobor.

LÁSZLÓ NOÉMI

Babéros király

Hova száll a szél, hova?
Ló hátán király,
király fején korona.

Harang kondul, gingalang,
égbolt kiderül,
király vállán kék galamb.

Hova süt a nap, hova?
Bronzlevél ragyog,
koszorú a korona!

Szél fú, nap süt, galamb száll,
zúg a nagyharang,
álmélkodik a király.

Rejtvénypályázat

1848. március 14-én, a Pilvax kávéházban hangzottak el Petőfi Sándor szavai, melynek pontokkal jelzett, hiányzó részletét a rejtvény megfejtéséből tudhatod meg. Küldd el címünkre, amint sikerült megfejtened.

A Rejtvénykirály

Íme a forradalom
fürgetege már
itt zúg a közeli
szomszédban.

....
Cselekedni fogunk!

VÍZSZINTES

1. Cukorpótló
(pl. szacharin)
11. Vázlatos rajz
(SÉMA)
12. Ennek a hava
szeptember
13. Mister röviden
14. Alkotás
16. Létezik
17. Német autómárka
19. Református röviden
25. Kérek a végén!
26. Zsurló eleje!
28. Vasúti állomás
része, itt szállnak fel
a vonatra az utasok
30. Vérszállító szerv
31. Szintén ne
32. Szakosztály, tagozat
34. Állat fekhelyére
terített szalma
36., nem fáj fejem!
– szólás

FÜGGŐLEGES

1. A megfejtés
2. Téli harmat
3. M!
4. Becézett Sámuel

1	2	3	4	Í	5	6	7	8	9	10
11					12					
13			14	15	16				T	
I		17			18		19		20	
L T	21		22			23		24		? ↗
	25				26		27			N
28				29		30			31	
32					33		34	35		
36		SZ				S				!

5. Növény része
6. Ösvény eleje!
7. A szarv, karom
anyaga
8. Muzsika
9. Tova
10. Barnászörös színű
15. Köszöntés
17. „A” nagyobb

- erkély, balkon
18. A közepén kiázó!
20. Üres fék!
21. Végék nélkül
kéreget!
22. Előidéző
23. Kiejtett Zs betű
24. Nagy Réka
monogramja

27. Úrnak szólít valakit
28. Síp jelzője (PÁN)
29. Végül inall!
31. Fanyar erdei
gyümölcs
33. Tájszélek!
35. Énekhang

VAJNÁR ILONA
rejtvénye

A decemberi rejtvénypályázat győztesei:
Páll Hunor, Kézdialmás; Gidiman Márk, Nagyvárad;
Borbély Tekla, Marosvásárhely.

A Téli Napsi rejtvényeinek megfejtéséért Russu-
Bors Zsófiának, Csíkszeredába küldünk jutalmat.

A megfejtéseket
honlapunkon közöljük:
[www.napsugar.ro/
megfejtesek.php](http://www.napsugar.ro/megfejtesek.php)

Találd ki!

A rejtvények megfejtéseivel egészítsd ki a fogalmazást:

Vége itt a ①! Egyre több a ②, ébrednek a ③.

Előbújnak a ④, hazatérnek a ⑤ madarak.

1	2	3	4	5	6

1

Írd be a szavakat a meghatározások szerint:

1. Hideg évszak
2. Nem ezt
3. Csapból folyik
4. Becézett Anna
5. Ételt izesít
6. Lóeledel

2

Írd be a szavak ellentéteinek kezdőbetűit:

1. Kicsi
2. Magas
3. Páratlan
4. Lány
5. Holt
6. Zaklatott,

1	2	3	4	5	6

3

Olvasd össze a képek kezdőbetűit.

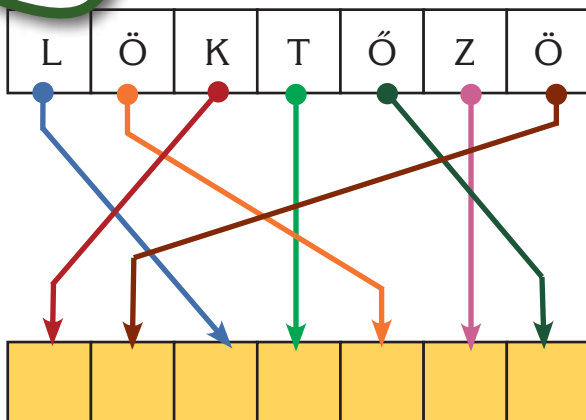
4

Egészítsd nevekké a betűsorokat. A megfejtés a sárga oszlopban kialakult szó.

	Ó	Z	A
	T	T	Ó
	E	R	A
	N	N	A
	É	K	A
	L	G	A
	A	T	I

5

Vezesd helyükre a betűket.

Most megyek, és megkeresem a tavaszt!

– Nézd azt a fecskét! Szalmaszálat visz a csőrében. Mit gondolsz, minek neki szalmaszál?

– Talán málnaszörpöt szeretne inni!

...

A vámos alaposan át-vizsgálja a kamiont, majd jelentést tesz a főnökének:

– Egy nagyon gyanús alakra bukkantam! Azt állítja, hogy dzsemet szállít, a szállítólevelén azt írja, hogy jam, az autója meg tele van baracklekvárral!

...

– Azt hiszem, be fogok kerülni a rekordok könyvébe.

– Miből gondolod?

– Kaptam egy kirakós játékot, amin azt írta, hogy 2-től 6 évig, de én egy fél év alatt kiraktam!

...

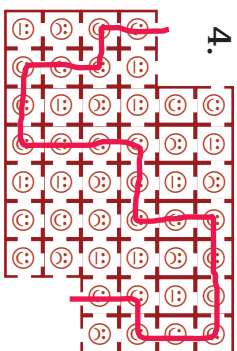
A zeneszerző meséli:

– Ezen az altatódalon öt évig dolgoztam.

– Mi tartott ilyen sokáig?

– Valahányszor nekifogtam, mindig elaludtam...

Egészítsd ki
a rajzos közmon-
dást: ... nem
csinál tavaszt.

A Találd ki! rovat februári megfajtásai

٧٠

A stylized illustration of a blue bird and a brown deer. The bird is positioned above the deer, both facing right. The bird has a blue body, a yellow beak, and a yellow eye. The deer has a brown body, a yellow eye, and a brown antler.

Méter

Petőfi ...
Körlet
központ

§

Nulla,
sport-
nyelvem

Néma
Egon!

Az utcára

Kelet	És
-------	----

Kötőszó

𠂔

**Meg-
fejtés 2.**

arati.

szekeli
ülő király

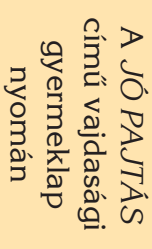
Katé!

100

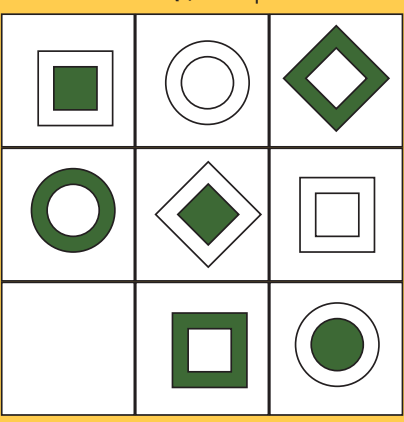
Női név
(LEONA)

7

Mit kérdez egyik kutya
a másiktól? A rejtvényből kiderül.

Nézd meg figyel-
mesen, hogyan
követik egymást
az ábrák, és
rajzold az üres
négyzetbe, ami
következik.

Mit kérdez egyik kutya
a másiktól? A rejtvényből kiderül.

A JÓPAJTÁS
című vajdasági
gyermeklap
nyomán

Nem i

YB

Felbei
Gang
középe!

Iskolai
ülöhely
Gramm

Végül
kapi!

...re, m
fá, szó

Szólj, szám!

Szó-móka

1. A hátoldalon Petőfi verse köszönti a magyar szabadság hónapját. 1848 óta egy kicsit változott anyanyelvünk. A **mostan**, az **álljuk meg a helyet** alak ma már régies, akárcsak a **hí a haza**, az **alunni vágy**, a **jőnek**, a **kendteket** forma. Mit használunk helyettük?

2. Van-e olyan legény? – kérdezi Petőfi. Az -e kérdőszócskát az állítmányhoz ragasztjuk! Tegyétek helyre, ha elkóricált: Nem-e jönnél gyorsabban? Igaz-e a szóbeszéd? Meg-e akarsz nézni? Faragni-e szeretnéd? Helyes-e ez a mondat? Ez-e a megoldás? Ez-e volt a hiba?

3. **Takarodjék** el a gyáva! – kiáltja Petőfi. Gyűjtsetek hasonló jelentésű igéket, szólásokat. Mi a **takarodik** ige töve? Mit jelent a **takarodó**?

4. Foglaljátok mondatba az **elesünk** igét a versben szereplő és a köznap jelentése szerint is.

Zsigmond Emese

Decemberi nyertesünk a nyárádremetei III. osztály.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:

www.napsugar.ro/megfejtések.php

Elég a rabigából!
És ledobta terhét
a csigabiga.
Így lett hajlékony teste
hajléktalan...

(Eszes Hajnal)

...

– Mi a közös az evésben és a matematikában?

– A szám.

...

– Mit csinál a tudós, ha unatkozik?

– Feltalálja magát.

...

– A kisfiam nagyon ügyes, tele van eredeti ötletekkel, igaz?

– Ó, igen, különösen ami a helyesírást illeti...

Maszat Művész és a bogarak

Ha márciusban még nem is, hamarosan előbújnak téli rejteükből a bogarak és rovarok. Ha közelről, esetleg nagyító alatt megfigyeled őket, elcsodálkozhatsz, milyen sokfélék, színesek, izgalmas felépítésűek.

Decemberi nyertesünk, Nagy Kitti Nikolett, nyárádszeredai olvasónk felhívásunkra bőrből varrt szívet.

Várom a „bogaras” rajzokat, festményeket, kézimunkákat!

Kvak és a csillagvirág

*Ébred a természet!
Megjöttek
a tavasz hírnökei!*

Minden évszak szép,
de hiányzott már a si-
mogató tavasz. Tündöklő
reggelre ébredtem. Arra gon-
doltam, kísétálok a közeli erdőbe.
A tavaszi erdőnél nincs is szebb.

Szinte látni a táncoló angyalokat, tündéreket, hallani
lehet, mit mesélnek a fák. Minden virágban egy tündér
lakik és illat-labdát dob felém, onnan tudom, hogy ott
van, még ha nem is látom.

A tavasz apró, erdei hírnöke a csillagvirág is. Érez-
tem a csillagvirág-tündér illatlabdáit, és leheveredtem,
becsuktam a szemem, és csak hallgattam, az erdő mit
mesél.

Az apró, élénk erdei csillagvirágnak több fajtája is
van: ligeti, tavaszi, perzsa, bókoló, kedves, balkáni.
Szerte a világban közel 80 fajt tartanak számon. A leg-
több fajta élénk liláskék színű, csak a perzsa csillagvi-
rág fehér.

A hagymás, évelő csillagvirág a jácintfélék családjá-
ba tartozik. Virágzása csupán egy hétig tart, a bolygó
felmelegedése miatt ez tovább rövidül. Egyes erdészek
védett növénynek tartják, máshol önkéntesek minden
tavasszal megszámolják a csillagvirágokat.

Sok helyen nehezen tudták megmenteni ezt a védett
virágot. 2000-ben csak kétszáz darabot tartottak szá-
mon. A védettségnek és az odafigyelésnek hála mára
húszezerre gyarapodott a számuk.

Néha kertben is látható, ha a tövet az erdőből áttele-
pítik. Letépni és hazavinni fölösleges, mert a vadvirág
vázában nem marad meg, ő csak eredeti helyén él.
Minden letépett virággal egy tündért veszítünk el. A
letépett virág néha olyan ritka, hogy pótolni lehetetlen.

Várom
rajzaitokat!

A csillagvirág nevét feltehetően a virág apró, csillag alakú szirmairól kapta. Beporzását a korán ébredő méhek, pillangók végzik, magjainak elszórásában sokat segítenek az apró hangyák.

Wass Albert gondolatával búcsúzom: mikor az erdőben elidőzöl, az erdők anyaga kincset rejt lelkedbe, a jószág, a szeretet, a békeség kincsét. De ezt csakis akkor, ha tiszta, nyitott szívvel, szemmel és lélekkel jársz a természetben.

Légy te is látó ember és természetbarát, és tiéd lesz az angyalok összes kincse! Békapuszi és ölelés, BRRREKKK!

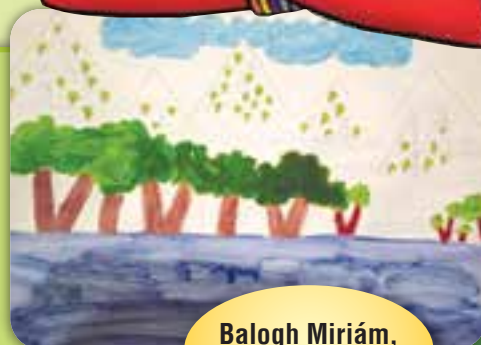
Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Patay-Horváth
Márton,
Sződliget

Lechli Diána,
Mezőfény

Balogh Miriám,
Bogdánd

Székely Anna,
Gyulakuta

Smutku Lili,
Szatmárnémeti

Az élővilág édesapái

Az apák napját március 19-én, József napján üli a keresztény világ. Több európai országban ez hivatalos munkaszüneti nap. Gondoskodó, törődő apákból az élővilágban sincs hiány. Ők az anyák mellett, néha teljesen egyedül, meghökkenítő áldozatkészséggel, gyengédséggel nevelik utódaikat, ápolják, védelmezik, tanítgatják kicsinyeiket.

Apa csak egy van

Sok emlősfajnál a hím és a nőstény csak a párzás időszakában találkozik. A szarvasok, oroszlánok, zebrák, antilopok, gorillák körében egy hímmel (apával) több nőstény (anya) él együtt. A baromfiudvaron sok tyúkra jut egy kakas. Az állatok körében ritka az életre szóló kapcsolat. A prérifarkasok, a sakálok, az Indiában honos **gibbonok** egy életen át kitaranak egymás mellett.

Munkamegosztás

A madarak világában az apák osztoznak az utódnevelés feladatain az anyával. Az énekesmadarak többségénél mindkét szülő részt vesz a költésben, és a fiókák etetésében. A **ragadozó madarak** esetében az apa a fészekhez szállítja a zsákmányt, az anya feldarabolja, és elosztja a fiókák között. Ha a tojó elpusztul, a hím továbbra is szállítja az élelmet, de nem tudja a fiókáknak felaprózni, elosztani. Az anya vagy apa pusztulásával az egész fészekalj odavész.

Apai gondoskodás

Az állatvilágban az apák a párjukról is gondoskodnak. A délkelet-ázsiai **orrszarvúmadár** tojója a hím segítségével egy erre alkalmas faodúba agyaggal és ürülékkel befalazza magát, csak a csőre nyúlik ki. Az anya a zárt odú biztonságában költi ki fiókáit, az apa mindvégig táplálja az anyát és a kicsiket, miközben ő szinte csonttá-bőrré fogy. Ha az apa elpusztul, a közelben élő hímek gondoskodnak a befalazott családról. Amíg a tojó a fejlett fiókákkal kivágja a falat, ők szállítanak élelmet nekik.

Kotló apukák

Az emuk és a Dél-Amerikában honos nanduk nagytestű futómadarak. Náluk a fészek-építés, a kotlás, az utódnevelés az apákra hárul. A talajmélyedésbe rakott, fűvel, ágakkal, fakéreggel bélelt fészekbe a tojók lerakják a tojásokat, majd odébbállnak. Az apa hetekig kotlik a tojásokon, alig táplálkozik. A csibék apjuk mellett nőnek fel. A ragadozók csak igen ritkán vállalják a fiókákat védelmező apák félelmetes rúgásait.

Úgy szeretlek, majd' megeszlek

Az apai gondoskodás különleges példája Darwin hegyesorrú békájának nevelési módszere. A nőstény lerakja petéit és továbbáll, a hímek őrködnek a peték körül. Amint azokból mocorgó embriók fejlődnek, az apák tizet, húszat bekebeleznek. Az embriók nem a gyomorba, hanem a torokzacskóba kerülnek. Itt, mint valami apró élősködők, a torokzacskó falához tapadva táplálkoznak, végül fejlett kisbékákként ugrálnak ki a papa szájából.

Szülő apák

A tengeri moszaterdőkben élő, ritka csikóhalak nősténye rendhagyó módon petéit, tojócsövének segítségével, a hím altestébe rakja. Az apa pocakja a 2-3 hét várandósság alatt kigömbölyödik, végül pedig valódi szülési fájdalmak árán hozza világra az utódokat. A nőstény petéje mindent tartalmaz, amire az utódoknak életük első szakaszában szükségük van. Amíg az apa kihordja a kicsiket, az anya újabb petéket termel.

Kisköpe

Keress a szövegben olyan emlősöket, akik egyetlen párral élnek le az életük!

Decemberi nyertesünk Patay-Horváth Márton, Sződliget (Magyarország).

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Havonta és
év végén
díjakat!
sorsolunk ki

A jó lovas katonának de jól megyen dolga!

Lovas nép a magyar, mondták régen. De a lovat mások is megszelídítették, mezőn és harctéren befogták. És arra, aki lovon ül, csodálattal tekint a gyalogos. Itt következik néhány lóháton parádézó harcos, régmúlt időkből, amikor az ember még nem tudta, hogyan vágtsa ló nélkül.

Hallottál az agyaghadsseregről? Krisztus előtt kétszáz esztendővel az első kínai császárt sok száz szoborral együtt temették el. Az agyag katonák, parasztok, lovak, erőművészek és zenészek biztosították a császár uralmát a túlvilágon. A hadseregben 150 lovas katona várta, hogy császárárt a túlvilágon védelmezze.

A honfoglaló magyarok fegyvere az íj volt, fejükön nyakvédő sodronnyal ellátott csúcsos sisakot hordtak. A honfoglaló magyarság harci ruházata inkább bőr, mint páncél volt.

A lovag a középkori keresztény Európában vagyonos ember volt, akinek futotta a páncélos lovas hadviseléssel járó kiadásokra. A lovagok a király fegyveres kíséretében vonultak, várat védtek, vagy egyházi lovagrendek tagjaiként a keresztes hadjáratokban harcoltak.

Mátyás király fekete seregének neve állítólag az utolsó parancsnok, „fekete Haugwitz” nevéből ered. Mások szerint Mátyás halálakor a katonák fekete szalagot viseltek a vállukon. Az is lehet, hogy a sereg páncélja fekete volt, vagy Mátyás címerállata, a holló fekete színe után kapta nevét a had.

Észak-Amerika bennszülött törzseivel, az indiánokkal a spanyol telepesek ismertették meg a lovat. Az új állat nélkülözhetetlenné vált a vadászok és harcosok számára. A gyerekek pónikon tanultak lecsúszni a vágatózó ló oldalára, mert a csatában a ló oldala védte a harcost.

A japán samurájok is lóháton közlekedtek, egy részük leszállt a lóról és lábon harcolt. A samuráj ló kistermetű, erős fajta. A lóháton harcba bocsátkozó Kanto samurájok teljes sebességgel nekivágtattak az ellenség lovának. A ló értékes hadizsákmánynak számított.

Az 1848-as huszárok eredete Mátyás királyig nyúlik vissza, aki elrendelte, hogy húsz-husz jobbágytelek egy katonát küldjön a király seregébe. A huszárok könnyű lovon küzdöttek, zsinóros mentét, szűk lovaglónadrágot viseltek. Legfontosabb szerepük a portyázásban, biztosításban és felderítésben volt, de a nyílt csatákban is megállták a helyüket.

Az ulánusok lengyel könnyűlovasok. Hosszú lándzsát, szablyát és pisztolyt használtak. Négyszögletes tetejű csákót, mellvédős mentét, oldalt csíkos nadrágot viseltek. A krími tatárok belső harcainak vesztesei Lengyelországban kerestek menedéket. Aleksander Ulan tatár eredetű lengyel nemes ezredét még halála után is Ulan gyermekeinek nevezték, ez később ulánokra rövidült.

Összeállította:
LÁSZLÓ NOÉMI
Illusztráció: BAK SÁRA

Sziasztok, pajtásaim! Köszönöm, hogy tartjátok bennem a lelket rajzaitokkal, írásaitokkal, hogy külditek a megfejtéseket. Reméljük, valamikor élőben is találkozhatunk! Várom leveleiteket, itt pedig mutatom, kik írtak az elmúlt időszakban a Napsugárnak: **Antal Kinga**, Felsőboldogfalva; **Vékás Zselyke**, Kraszna; **Szabó Krisztián Szilamér**, Kolozsvár; **Illyés Csongor**, Poenar-Nagy Anett, Tönkö Edvárd és **Tönkö Milán**, Zilah; **Pustai Júlia Sára**, Élesd; **Finta Hunor**, Kézdiálmás; **Lőrincz Beatrix**, Gyergyóalfalu; **Székely Anna**, Négyfalu; **Kutasi Blanka**, Szilágysomlyó; **Szeles Gergő**, Gyömrő, Magyarország; a **csíkszeredai** Petőfi Sándor Iskola IV. C; a **zilahi** M. Eminescu Iskola IV. D; a **marosvásárhelyi** R. Guga Iskola III. C, a Dr. Bernády György Iskola IV. C; a **székelyudvarhelyi** Bethlen Gábor Iskola III. B; a **sepsiszentgyörgyi** Mikes Kelemen Líceum III. A, III. C, IV. C; a **szatmárnémeti** Rákóczi Ferenc Iskola II.; a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola IV. B osztálya; a **kézdiszentkereszt** IV.; a **kibédi** III.; a **szilágysomlyói** III.; a **nyárádremetei** III.; a **lővétei** III., IV. A; a **tekerőpataki** IV.; a **zabolai** IV. B osztály.

Napsugár • Szivárvány Képtár

Képzőművész munkatársaink munkáiból képeslap-sorozatot indítunk. Azoknak az olvasóinknak küldünk belőlük, akik különösen sokat írnak, rajzolnak nekünk. Gyűjtsd te is!

• **Tăslăvan Melinda** seprődi tanító néni kisdiákjai az 1848-as forradalmat idéző ünnepi díszben.

• **Kedves Kvak!**
A novemberi lapszám nyomán kísértáltunk a központi parkba, megfigyeltük, megsimogattuk, megneveztük minden

fa kérgét. Továbbra is várjuk az érdekes témákat. Szeretettel **Kelemen Aranka tanító néni és a sepsiszentgyörgyi** Mikes Kelemen Líceum III. A osztálya.

• Nem volt egyszerű az elmúlt időszak. A lapokat csak késve tudtuk eljuttatni a gyerekekhez. Ennek ellenére most is lelkesen oldottuk meg a feladatokat, megfejtettük a rejtvényeket. Szeretettel **Szilágyi-Székely Melinda tanítónő**, valamint a **magyarlapádi** második és harmadik osztályosok

• **Gagyi Juliánna tanító néninek** Magyar királyfalván csupán nyolc tanítványa van, de mindannyian nagyon lelkesek. A Magyar Kultúra Napjára szépen leírt Himnuszt és az alkalomhoz illő rajzokat küldtek.

Rügyfakasztó március

Tavalyi ajtódísz a nagybányai Németh László Líceumban, Csurka Tünde tanítónő osztályában.

A magyarlapádi Bolgár Márk és Kiss Gergely kávéfestményei.

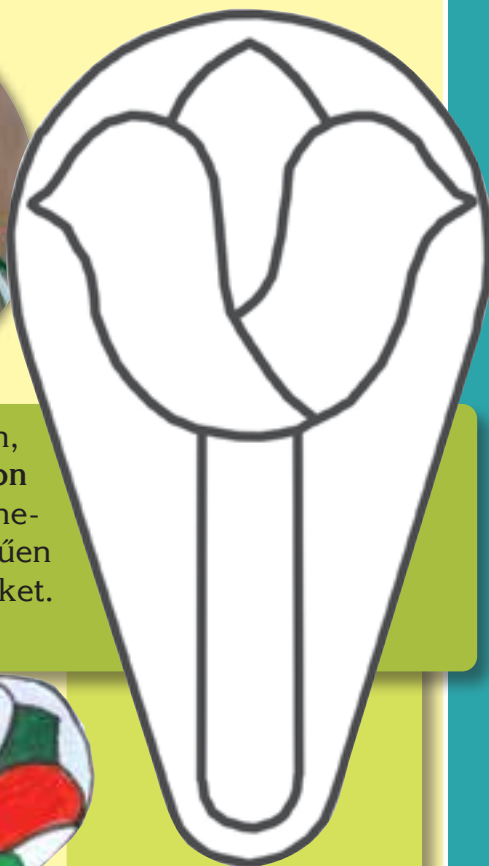

Nőnapra is, március 15-ére is készültek kézimunkával Finna Enikő tornadai tanítványai.

Vetésen, Szaniszlai Márta osztályában szétlapított kartonhenger-szeletek teszik térhatásúvá a tavaszváró virágot.

Ha akarom, tulipán, ha akarom, madár. Árpádon Bunău Irén tanítványai ünnepre színezték, legyezőszerűen összefűzték az elemeket.

Másold kartonra, vágd körbe, színezd ki a tulipánt.

Irkafirka

Jön a tavasz végre már,
elfújta a telet már.
A fák boldogan rügyeznek,
a szél jön, és
felköszönt téged!

Illyés Teodóra,
Margitta

Itt van a március,
Gyere játszani, Dáriusz!
A nyolcas szép szám:
Anyukának virágszál!
A fák már zöldék,
Növényt a földnek!

Bodó Blanka Orsolya,
Marosszentkirály

Szabó Dóra,
Esztelnek

László Kincső Orsolya,
Sepsiszentgyörgy

Baczoni Barbara,
Esztelnek

De jó lenne már,
Ha felvidulna a táj.
Hóban mosdatna,
Jégben koppanna,
Szánnal száguldana,
Pehellyel fürödni.

De az igazság más.
Sárban mosdat,
Esőt hozhat.
Hideg kopogtat,
Fújja maszkodat
És rideg arcodat.

Módi-Ősz Emma,
Zilah

Kánya Henrietta,
Csíkszentgyörgy

Gyávol Kincső,
Szatmárnémeti

Kerge hónapok

Januárban egeret,
februárban verebet,
márciusban cserepet,
áprilisban kereket,
májusban gyereket,
júniusban jegyeket,
júliusban legyeket,
augusztusban meleget,
szeptemberben tehenet,
októberben levelet,
novemberben nevet,
decemberben hóembert
kergetnek az eleven
gyerekek.

Papp Kristóf,
Szatmárnémeti

Demeter Dóra,
Marosvásárhely

Tavaszi napsugár
süti a fát,
én meg lapozom
a Napsugárt,
az iskolapadban
ülve nézem
a szép kiadványt.
Van benne rajz,
mese és rejtvény,
lesz otthon dolgom
belőle, kemény.
Az óra siet,
iskolába megyek.
Köszönöm, napsikok,
hogy olvassátok
e verset.

Székely Máté,
Maroskeresztúr

Olvasgatok, nézegetek,
Rejtvényeket fejtegetek.
Küldözgetnek emberek
Rajzokat meg verseket.

Van benne
Egy csomó rejtvény,
Általában nem is nehéz.
Ötletelek, gondolkozok,
Utána meg ragasztgatok.
Általában könnyűket,
De nehezek is jöhetnek.

Kiss Adrienn,
Nyárádszereda

Târnovean Szandi,
Marosvásárhely

Cseperedünk, cseperedünk,
Minden egyes percben.
Elfelejtünk, elfelejtünk
Régi éveket.
Hol a játék, írás, emlék?
Elfelejtjük.
Ezért írom ezt a verset,
Hogy felidézzem.
Szülinapok, karácsonyok,
Ha elfelejtet, vissza nem kapod.
Amit írok, az is emlék,
Erre fogok emlékezni.
Szeretet csak egy van,
Ha elveszíted, egyedül maradsz.
Cseperedünk, cseperedünk,
Minden egyes percben.

Katona Dávid,
Brassó

Reggel, mikor kilépek,
Gyönyörű szemekre nézek,
Boldogan figyel rám
Kedves Lizi kutyám.
Ha szomorú vagyok,
Mindig ő a vigaszom.
Ha tehetem, vele játszom,
Ő mindig hű barátom.

Angyalosi Luca,
Szilágycseh

Ivankov Lilla,
Szabadka

Bodri kutya eleven,
Kergeti a verebet.
Rohan, szalad eleget,
De megfogni nem lehet
Azt a fránya verebet.

Siet Pufi segítségnek,
Kergeti a verebet.
Rohangálnak eleget,
De megfogni nem lehet
Azt a gyors verebet.

Elfáradtak mind a ketten,
Kergetve a verebet.
Úgy gondolták:
„Ez így tovább nem mehet!”
Leheveredtek hát a fűben,
S pihengetve ehettek.

Török Írisz,
Szatmárnémeti

Kovács Sarolta,
Olthévíz

László Tamás,
Esztelnek

Címlap:
SZUCHER
ÁGNES

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: LÁSZLÓ NOÉMI. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

PETŐFI SÁNDOR

Van-e mostan olyan legény

Részlet

Van-e mostan olyan legény,
Aki fél,
Ha a mennykő jár is ott a
Fejénél?
Takarodjék el közülünk
A gyáva,
Bújjék bele a kemence
Lyukába!

Testvéreim a szabadság
Nevében,
Álljuk meg a helyet amúgy
Keményen,
Mutassuk meg, hogy mik vagyunk?
Olyanok,
Akiken a veszedelem
Ki nem fog!

A legelső jeladásra
Kiállunk,
Ha elesünk, új sor áll föl
Utánunk;
Ha két magyar marad is a
Világon:
Csak e kettő szabad legyen,
Nem bánom!

TOMOS TÜNDE rajza

Hétpettyes
katicabogár

E lapszám támogatói:

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszatok nevetek
mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.

✂ KÜRTI ANDREA rajza

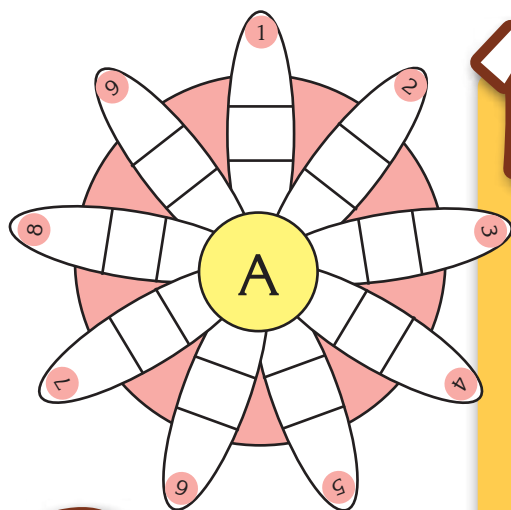

Ára 5 lej

Melléklet

Kézimunka, vicc, rejtvény

Négyoldalas mellékletünk két oldalán rejtvényeket, kettőn kivágható kézimunkát találsz. Előbb a rejtvényeket fejsd meg, utána nyugodtan szétszabhatod őket a kézimunkák utasításai szerint.

1

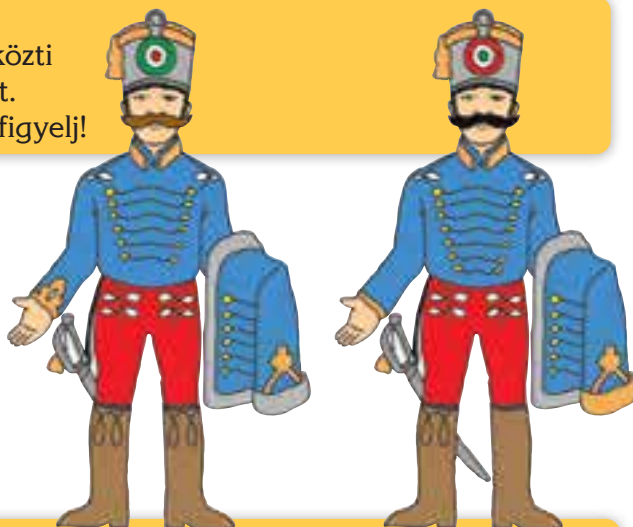
Csupa négybetűs szóval kell kitöltened a szó-virágot, ráadásul mindegyik szó a közepén lévő

A-ban végződik. Ha elkészültél, olvasd össze a kezdőbetűket.

1. Semmikor
2. Madár emésztőszerve
3. Abba az irányba
4. Kislányok játékszere
5. Kerek gyümölcs
6. Óvónő segítője
7. Pihentető járás
8. Se anyja, se apja
9. Vándormadár

2

Keresd meg a két huszár közti 7 különbséget. A színekre is figyelj!

– Mit tart a huszár lóborban?
– A lovát!

3

Vezesd a huszárt a lovához!

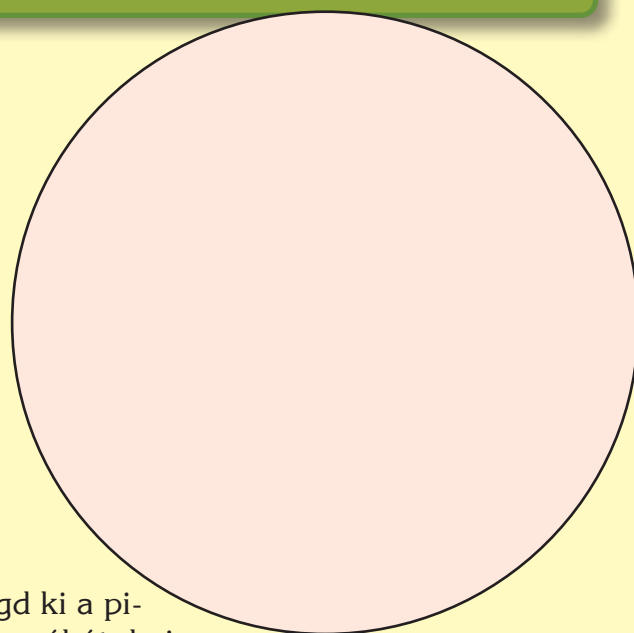

Fecske

Vágd ki a kézimunka elemeit. Kék papírra ragaszd előbb a fecske testét (fejét hajtsd előre a pontozott vonal mentén), villás faroktollát, majd az ágot, végül a madár szárnyát és csőrét. Rajzolj néhány levelet a tavaszi ágra.

Huszár

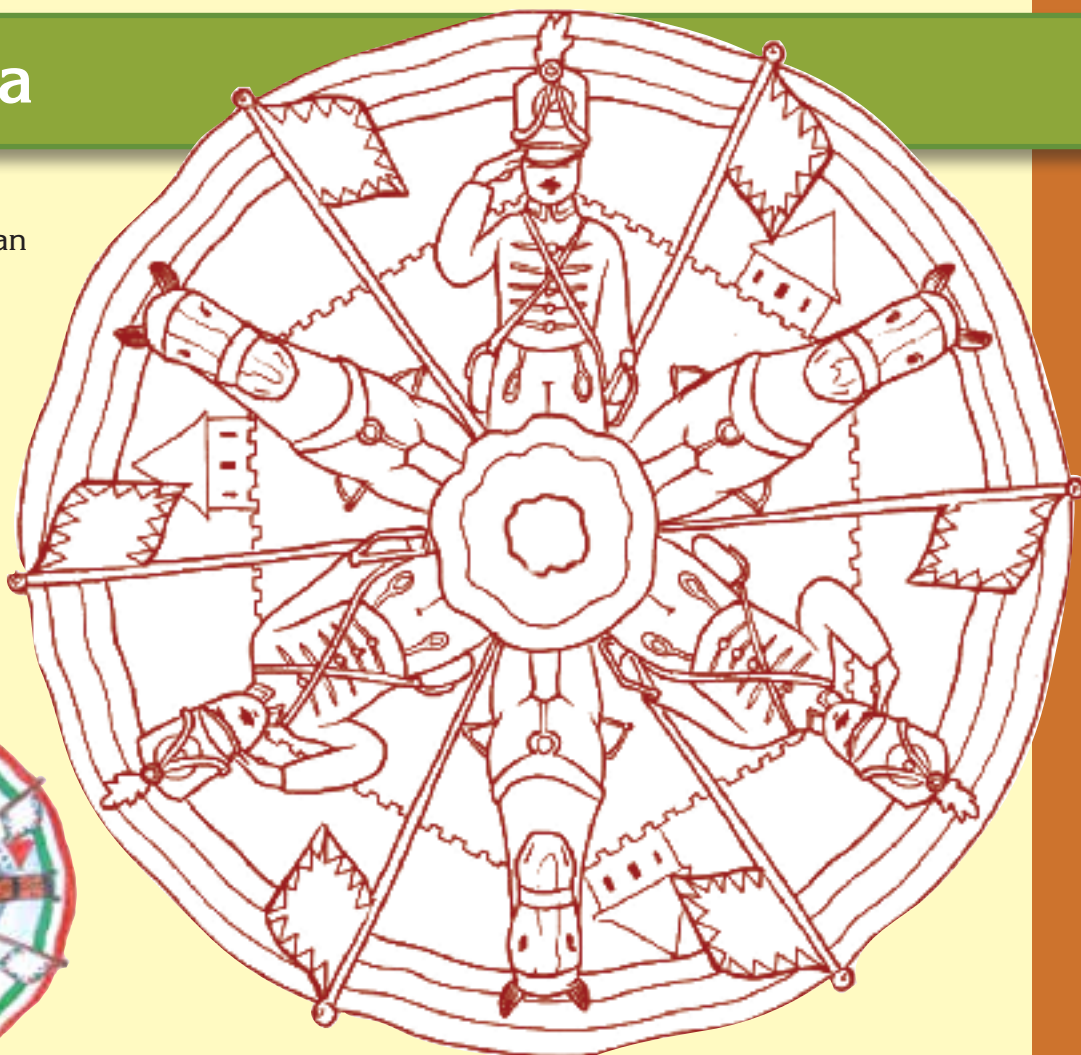

Vágd ki a piros csákót, hajtogasd a szaggatott vonalak mentén, díszítsd a színes csíkokkal. Illeszd-ragaszd a huszár fejére, majd rajzold meg az arcát, ragassz neki fonalbajuszt.

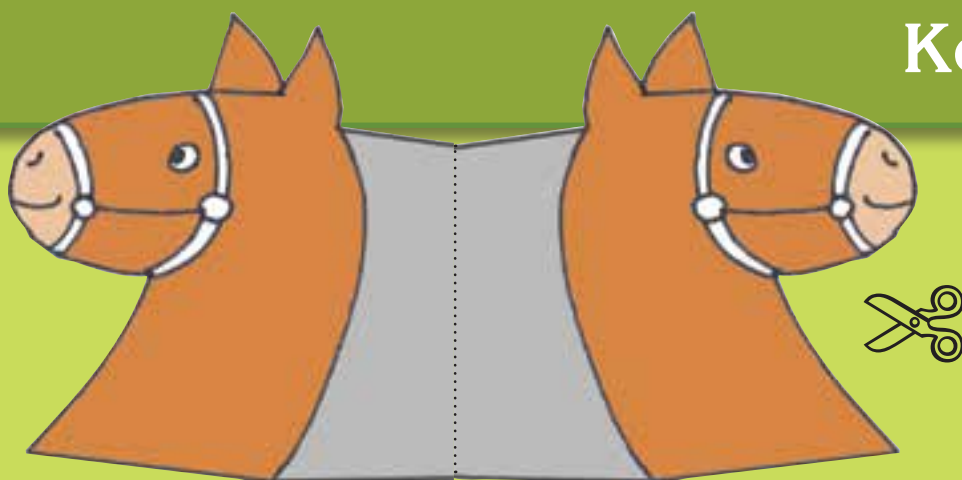

Kokárda

Huszár, zászló, vár,
lobogó – minden van
ezen a kokárdán.
Színezd, vágd ki.
Ajándéknak való!

Kezem a lovam

Vágd ki a ló fejét, hajtsd ketté, ragaszd össze, de csak annyira, hogy középső ujjad bele-
férjen. A hosszú csíkból szabj négy ujjadra megfelelő méretű lólabát, patát. Ha ügyesen
mozgatod a kezed, lovad vágtat, ágaskodik, trappol.

– Meglocsoltad már a kinti virágokat?

– Dehogy, hiszen esik az eső!

– Hát akkor vigyél magaddal esernyőt!

...

– Finom ez a sütemény! Lediktálod a receptjét?

– 8 kanál liszt, 8 kanál cukor...

– Hagyd, ennyi kanalam nincs is!

...

– Melyik az az állat, amit Noé nem vett fel a bárkájaiba, mégis megmaradt?

– A hal!

...

– Szomszéd, csak nem emiatt az öklömnyi kutya miatt tette ki az ajtajára a *Harapós kutya!* táblát?

– De bizony miatta. Ha semmi sem figyelmezteti a belépőt, még rálép valaki szegénykémre...

...

– Elakadtam a kereszt-rejtvényfejtésben, tudnál segíteni? Öt betű, és a könnyű ellentéte.

– Nehéz.

– Tudom, már órák óta gondolkozom rajta.

4

A képek által ábrázolt hat szó közül melyik az, amelyiket a többi öt kezdőbetűjéből össze lehet állítani?

5

Keresd ki mindegyik sorból azt a betűt, amelyik az első kör színével megegyező alapon áll, majd olvasd el a függőlegesen kialakult szót – ez hiányzik a rajzon látható Peti mondatából.

Kösz,
hogy ...,
Morzsi!

6

Kösd össze a pontokat a számozás sorrendjében 1-től 50-ig.

